

Pe pošti prejemani:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemani:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in isserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvemski
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 143.

V Ljubljani, v ponedeljek 25. junija 1900.

Letnik XXVIII.

Dva shoda.

(Izv. poročilo.)

Iz Žalca, 24. junija.

Politični shod celjskega društva »Najprej« se je obnesel izborni. Predsedoval je dr. Karlovšek. Razjasnil je namen tega velevažnega shoda ter pozdravil došle povabljenе državne in deželne poslance. O političnem položaju je govoril vitez Berks, omenjal vseh razmer, ki so nastale v državi potem, ko je Clary odpravil češke naredbe, povdarjal, da dokler je dr. Rezek minister, še ni obupno za Slovane v Avstriji. Želi spremembo poslovnega reda v državnem zboru ter omenja spremembo polit. položaja po razpadu desnice. Po njegovem mnenju ni naše stanje obupno. Poslanec Žičkar je razpravljaval o neugodnem stanju našega gospodarskega in obrtniškega stanu. Našteval razne pomanjkljivosti v tej zadevi; nasvetoval, kaj bi se v povzdigo obojnega stanu moralo storiti; kaj so razne vlade nameravale storiti. Zastran nameravanih kmetijskih zadrug je zahteval, da se mora že v državni postavi izreči, da se v vsaki deželi, kjer prebiva več narodnostij, za vsak narod ustanovi posebna deželna kmetijska zadruga. V tem smislu se je sprejela tudi resolucija. Dr. Sernec je razlagal stališče deželnih poslancev Štajerskih v deželnem zboru ter zahteval od vlade, da mora v kljub kričanju naših narodnih nasprotnikov ustreči našim narodnim zahtevam. Opisoval je razloge izstopa slovenskih deželnih poslancev iz graškega dež. zbora. Dr. Dečko je dokazoval velike krivice, katere se godijo štajerskim Slovencem vsled našega priklopljenja na deželni zbor graški. Kaj bi mi Slovenci lahko za gmotni in kulturni napredek pridobili, če imamo 3 milijone goldinarjev na lastno razpolago, katere zdaj štajerski Nemci vporabljajo za svoje koristi? Zborovalci so nato izrekli državnima in deželnima poslancema soglasno svoje zaupanje. Ključarski mojster g. Rebek iz Celja je zahteval od državnih slovenskih poslancev, naj bolj radikalno postopajo ter posnemajo vzgled

čeških obstrukcionistov ter naj zahtevajo, da se vse to, kar je poslanec Žičkar »poznal kot potrebno za kmetijstvo in obrtništvo, tudi uvede. Žičkar je nato pojasnil stališče krščanske slovanske narodne zveze, ki se je na vso moč prizadevala pripraviti desnico k temu, da pritisne na vlado, naj prekličje tajne ukaze proti Čehom. A iz boječnosti pred levicariji se tega ni upala. Obstrukcijo delati, ob enem pa te in one nam potrebne vgodne postave izposlovati, pa sploh ni mogoče. V tem smislu je odgovarjal tudi vitez Berks. Omenjati še moramo, da je poslanec Žičkar izjavil, da je pravi vzrok vsake zmešnjave v naši državi pomanjkanje krščanskega duha. Zato so slovenskim manjšinam najbolj strupeni nekrščanski Nemci. Dočim smo se po razpadu desnice zvezali s katoliškim nemškimi centrom, ki nam garantira narodno ravnopravnost. O žalostnem narodnem gospodarstvu v Avstriji je govoril Dragotin Hribar, o zjedineni Sloveniji kmet Jošt, več primernih resolucij je nasvetoval dr. Ravnihar, med njimi tudi ono, da morajo slovenski poslanci stopiti v obstrukcijo, če bi se skušalo vpeljati nemški državni jezik, učitelj Žmavc je hotel vedeti, kaj mislijo naši poslanci zastran 6- ali 8letne ljudske šole. Odgovora pa ni dobil, ker ni kraj o tem na shodu razpravljati, kakor je omenjal dr. Dečko. Vdeležba zelo velika, mir in red neskaljen.

Cerkovice na Drav. polju, 24. junija.

Shod sklican po deželnem poslancu dr. Jurteli in državnem poslancu dr. Gregorecu bil je številno obiskan. Prvi je razložil uzroke, zakaj so slovenski poslanci prisiljeni bili deželni zbor zapustiti. Grajal je posebno deželnozborsko večino, da za kmetijski pouk pri Slovencih ničesar ne stori in deželni denar, h kateremu tudi Slovenci dolagajo, podpira tem sovražna društva »Südmark« in Schulverein. Drugi je poročal o državnem zboru in pojasnil, zakaj ni mogel delovati. Češka obstrukcija je bila vsled Clary-Kindingerjevih naredeb potrebna, in

ker je zmagala, koristila je Slovanstvu in Avstriji. Ako bi propadla, bil bi to poraz za nas vse in zmaga nemške obstrukcije završena. Ker se je bati, da ne bi vlada po § 14 proglašila nemški jezik državnim jezikom, vsprejela se je jednoglasno sledeča resolucija: »Zbrani Slovenci na ljudskem shodu v Cerkovicah pozivljajo vse jugoslovanske poslance, da hitrej ko mogoče sklenejo vzajemno izjavo in vladi naznanijo, da smatrajo proglašenje nemškega jezika državnim jezikom po § 14 kot silovito kršenje ustave in v njej po članu XIX vsem narodom zanjamčene enakopravnosti, ki bi vse jugoslovanske poslance sililo stopiti v najstrogejšo opozicijo, da se vsako delovanje državnega zbora zabrani, dokler bi se dotični cesarski ukaz ne preklical«. Č. g. župnik Črnevšek je razložil pomen kmetijskih zadrug. Zbrani so obema poslancema izrekli najiskrenejšo zahvalo, priznanje in popolno zaupanje in sklenili v Cerkovicah osnovati kmetijsko zadrugo.

Iz kmetijskega sveta.

Piše poslanec Fr. Povše.

VII.

Sredstva v prosep sadjarstva.

(Dalje.)

Res je, da suho sadje nima ravno sigurnih kupcev, toda ko bi naši sadjerejci umno in pravilno susili sadje, našli bi tudi za suho sadje kupcev, in tu bi pač gospodarskim zadrugam živo priporočal, osobito za bogate sadne letine, kakor upamo z Božjo pomočjo da bo letošnja letina obilna, skrbeti za skupno napravo pravih sadnih sušilnic po ameriškem sistemu. Lepo sušeno, ne v dimu kajeno sadje se lahko proda, vsaj je leta 1892. znašal naš izvoz suhih češpelj le v Nemčijo 252.017 kvint. v vrednosti blizu 8 mil. kron.

Sadja tedaj ima Avstrija dovolj in tudi lepega, pa treba še drugih sredstev, da postane sadjereja pravi blagoslov avstrijskemu kmetijstvu.

K temu pa je med drugim v prvi vrsti treba boljših razmer za izvoz —

transport našega sadja. To vprašanje pa ni v rokah sadjerejcev, temveč v oblasti raznih transportnih podjetij — osobito železnic, in na te vplivati, da tudi one po zgledu železnic v drugih državah z umno in primerno določenimi transportnimi tarifi pospešijo naš izvoz, bodi po želji pododseka posebna skrb državni vladi.

Kot najvažnije zahteve sadjerejcev morejo veljati:

1. Znižati je tarif za cele vagon, napolnene na prosto s sadjem, in ki so namenjeni v Nemčijo.

Hud tekmeč našemu sadju na Nemškem trgu je Švica, katere državna uprava na Švicarskih železnicah zelo ugodne, nizke tarife za sadje zahteva.

To storiti bodi tudi dolžnost našim avstrijskim vsaj v državni upravi nahajajočim se železnicam. Če so se vdale v to, da so dovolile izjemni nizki tarif za transport suhih češpelj in sicer za celi vagon se plača od Siska via Pasova v Pariz le 2 K in 43 h za 100 kil suhih češpelj — naj uvažujejo, kak velikanski promet bi zadobile železnice, če bi s svojimi nizkimi tarifi omogočile našemu sadju izvoz v Nemčijo.

Pododsek je bridko tožil o visokih tarifih za sadje na južni železnici, katere se moramo prav mi Kranjci, Štajerci in Primorci pri odpošiljanju sadja posluževati. Da to bolje utemeljim, navesti hočem nekatere tarife raznih železnic za sadje.

Za presno sadje, naloženo oziroma nauto v polni vagon, obstoje sledeči tarifi in sicer za celi vagon (10.000 kilogramov) in daljavo 250 kilometrov:

na državnih železnicah	109 K
„ severni železnici	111 „
„ južni	142 „

Istotako kaže druginjo južne železnice sledeči izkaz pri vožnji sadja v polnih vagonih (10.000 kg.) kot brzo blago (Edgut) za daljavo 250 kilometrov:

na državnih avstrijskih železnicah	301 K
„ ogerskih	305 „
„ južni železnici	514 „

Te številke pač dovolj jasno govore!

LISTEK.

O Levčevem „Slovenskem pravopisu“ in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

Ker sem že pri veznikih, ki jih graja Milivoj Ivanov, naj povem, da je zadela strela Lamurskega tudi veznik *tedaj*, češ, da pomenja samó 'damals' in ne 'deshalb, daher'. Če pa rabijo Slovaki *teda* poleg *tedy* in tako tudi Poljaki *tedy* v istem pomenu kakor mi, se li smemo ravnati po takim celo nepremišljenem ukazu in narodu zapovedavati, da ne sme več sklepati s *tedaj*, ampak samo s *torej*? Zakaj bi samo slovaški in poljski narod smel govoriti tako? Prim. slovaški: vsetko by jej dau, vsetko by jej k vuoli bou urobiu; čo *teda* za diu, že jej svoje tajemstvo vyjaviju? rim. pov. 36. ach čo ty nepoviedaš! *Teda* si bou na sriebnom zámku? 44. švigor mi rozpravau, ako ste zakliati, ale prečo neznau poviedat' hovoriac, že mi to tajemstvo oznámiš; prosim t'a *teda*, rozpovedz že mi 76, in poljski: Myślę sobie: kiedy to maść na oczy, toć warto jój spróbować, może ma jakie ukryte własności jasnovidzenia; najpierw *tedy* potarłem tą maścią oko lewe, Lud VIII. 90 (Maretić, Veznici v Radu 91, 72). — Tako torej vidimo, kako nepotrebne, bravec samo begajoče stvari spravljajo malo premišljeno na dan naši „jezikoslovci“. Kar je veljalo tisoč in petsto let,

to se takemu modrijanu naenkrat zdi krivo; ker je on kako besedo morda slišal v malo drugačnem pomenu, se takoj vsede in napiše „učen“ spis, da se, recimo, ne sme v slovenščini rabiti *vinski trgovec*, češ, to je 'pijan, vinjen trgovec', ker je enkrat Jurčić ali kedo drugi rabil besedo *vinski* v tem pomenu. Da pri Srbih ni tako, da ves naš narod rabi besedo tudi v pomenu 'na vino se nanašajoč', to mu ni nič mari: srbski *vinski sud* 'Weingeschirr' je njemu seveda *pijan soš*, ker je včasi vina poln, ravno tako naš *vinski bratec*, ki žejen šele išče, kako bi si napolnil želodeček, in kaj šele *vinska trta*, ta je že naprej pijana vina, ki ga bo dala, in tisto narodno pesem:

Vinska trta nima grla,
Da bi sama vince žrla —

to je naredil najbrž kak „švabilec“!!

Nepotrebno se mi zdi tudi zaletavanje g. Ivanova v besedo *dognati*, ki jo rabi Levec v točki 578. v pomenu 'ins Reine bringen, ergründen, ausmachen'. Da se ne sme rabiti v teh pomenih, je naga trditev, ker jo narod pozna skoraj povsod. Nikakor je ni uvel Cigale prvi, kakor trdi Ivanov: že pred njim jo je zabeležil v slovarju Murko: „Dognati herbei treiben, treiben bis . . . ; zu Ende bringen, ausmachen; še né dognáno es ist noch nicht ausgemacht; do verhá dognati zur Vollkommenheit, zu Ende bringen“. Komu bo prišlo na misel, iskati v tej besedi germanizem? Gospoda Ivanova prosim, naj mi pove dotično nemško besedo! Zastojb bo stikal za njo po vsem Grimmu in Sandersu. Ne smemo li Slovenci imeti nič posebnega?

Izraz *sadeva*, ki ga pa Levec ne rabi, je v pomenu nemške 'Angelegenheit' grajal že Levstik v Nauku slo-

venskim županom; sedaj se mu je pridružil še Ivanov v „Edinosti“ št. 255., ker drugi Slovani ne poznajo te besede (češka *sáležitost* je pač še hujša!) v navedenem pomenu, ampak samo v pomenu 'ovira, Hindernis'. Po Levstiku so to besedo skovali naši pisatelji ter ji dali neokretno značilo 'Angelegenheit' na podstavi nemške govornice 'was das betrifft' (Nauk 202). Po Sandersu je 'Angelegenheit eine angelegene Sache; eine Sache, insofern sie Einen angeht, berührt, seine Thätigkeit in Anspruch nimmt', torej stvar, v kolikor zadeva (berührt, betrifft) koga. *Zadevati* 'betreffen' je torej res začetek te besede. V novejšem času so začeli rabiti namesto *stvar* 'Angelegenheit' rusko besedo *делo* (dělo), kar ne gre, ker ima ta beseda pri nas še drugačen pomen: 'Arbeit'. Najbolje je ostati pri besedi *stvar*, s katero je vse povedano.

V istem listu je g. Ivanov podal še eno opomnjo, v kateri je vendar enkrat zadel resnico, namreč o rabi besede *star* v zvezi s številom let; govoriti moramo namreč: 'petdeset let mi je, petdeset let imam' in ne 'petdeset let sem star'.

Po Lamurskem (Čuvajmo svoje prastarine 57) uči tudi g. Ivanov („Edinost“ št. 256.), da je naš *prost* pravzaprav le 'gemein, alltäglich, gewöhnlich' in nikakor ne 'frei', kar je le *svoboden*. Besedo spravlja Miklošič v zvezi s korenem *ster* (Etym. Wtb. 321), kar je molčé sprejel tudi Brugmann: *prostr* (Vergl. Gramm. II, 1. 358); drugi r je potem odpal kakor v besedi *brat*. Prvotni pomen besede bi torej bil 'razprostrt, razširjen, razpuščen'.

(Dalje prih.)

Kako potrebno je znižanje voznih tarifov za sadje v polnih vagonih, presoditi moremo iz tega, da se plača sedaj za en vagon sadja iz Gradca do Stuttgarta — 400 K. Za vagon moštnih jabolk skupi se v Stuttgartu — 960 kron, torej ostane za sadje 560 kron ali za kvintal (100 kil) 5 6 kron.

Če vpoštevamo še troške za prekupca, za dovožnjo sadja do kolodvora i. d., jasno nam je, da izkupilo ni toliko, da bi kazalo sadje eksportirati, ter da bolje storimo, če ga podelimo v mošt.

Pododsek nasvetoval je radi tega, da bi kmetijski minister vsaj od železniškega ministra dosegel, da bi se dovolile osobito kmetijskim zadrugam, katere bi veliko vagonov sadja eksportirale, refakcije (povračila) kakoršne dovoljuje železniška uprava velikim eksporterjem sploh.

Silno visoki pa so tarifi za manjše pošiljke sadja. Res je, da se v manjših pošiljavah le boljše, finejše, namizno sadje pošilja, vendar so tarifi izredno visoki in skoro za 50% višji od tarifov za celi vagon. In vendar bi tudi glede manjših pošiljav bila tudi kmetijskim zadrugam potrebna olajšava, ker ravno odjemalci n. pr. na Dunaju ne žele takoj celi vagon sadja, ampak manjše množine, pa od tedna do tedna in navadno so ti odjemalci najboljši ter za lepo sadje dokaj večje cene plačajo, kakor veliki trgovci.

Tako velja vožnja za 100 klgr. sadja, če se ga ne pošlje cel vagon (10.000 kilgr.) 250 kilgr. daljave na južni železnici 196 kron. (za celi vagon pa le 117 kron); na državnih železnicah 170 kron, za celi vagon pa le 128 kron).

Prav občutno trpi naš izvoz sadja osobito v bogatih sadnih letinah vsled pomanjkanja vagonov. Na tisoče kvintalov sadja se pokvari in tudi prekupci — sadni eksporterji pogostoma pri tem toliko škode trpé, da se drugipot ne lotijo te kupčije.

Spominjamo se še lahko na izredno veliko pomanjkanje vagonov na železnicah sploh v minolem letu, ko je ne le sadje, ampak tudi drugo blago, n. pr. žito ležalo več tednov, predno se je v vagoniralo.

Dalje nasvetuje pododsek, da bi kmetijsko ministerstvo ne le dovolj vagonov izposlovalo pri železničnih upravah, ampak tudi za transport sadja primerno osnovanih vagonov, ki bi bili dovolj prezračni, hladni. Take vagone imajo že v inozemstvu in celo sosedna ogerska vlada je vpeljala take vagone na svojih progah.

Največje važnosti pa je, da bi se požurila vožnja, ne kakor doslej, da preide 8 do 10 dni, predno pride sadje iz Ljubljane na Dunaj, kar se dogaja, če je oddano le kot vožno blago in ne kot brzo blago. Zato želi kmetijski svet, da bi se kmetijsko ministerstvo z vso odločnostjo potegovalo za to, da bi železnice sadje smatrale sploh kot blago, katero se mora takoj s prvim tovornim vlakom odposlati, kakor se to godi pri transportu goveje plemenske živine. Vsaj s tako zvanim mešancem naj bi sadje se vozilo, da pride v 2—3 dneh n. pr. iz Ljubljane do Dunaja.

Na Ogerskem vse to že izvršujejo ogerske železnice, in ogerska vlada znala je celo druge železnice pridobiti, da tudi one iz ogerskih železnic došlo in prevzeto sadje takoj nadalje ekspedirajo z vlaki, ki imajo hitrejšo vožnjo. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. junija.

O političnem položaju v Avstriji.

Pod naslovom »Politični položaj v Avstriji« je izšla te dni v Urfahru precej obširna brošura, ki jo je izdal nek državni poslanec. V obče se sodi, da je to poslanec dr. Ebenhoch, akoravno so nekateri mnenja, da je prišla brošura le iz kroga njegove okolice. Avtor brošure se strinja s poslanecem dr. Grabmayrom v tem, da treba oktrojirati jezikovni zakon in poslovni red, ne ogreva se pa za razpust poslanske zbornice. »Vsak dan, ki ne prinese oktroaja, je zgubljen,« pravi pisec te zbirke. Ta objava bo sicer v raznih krogih povzročila precej vrišča, a nič ne de, izvršiti se mora. Seveda se mož ogreva za nemščino kot posredovalni jezik. Nemščina mora biti jezik parlamenta in armade. Preprečiti se pa mora za vsako ceno,

da bi Čehi prišli do prepričanja, da se jih hoče pritiskati ob steno, ali da se hoče vladati brez njih ali celo proti njim. Kako se bo to zgodilo, tega mož ne pove, izjavlja pa, da volivcem katoliške ljudske stranke zveza s Čehi ni bila nikdar posebno simpatična. Iz vsega se vidi, da mu sedanja dnevna večina ni všeč in da je vnet za nekako koalicio. Kakšna naj bi bila ta koalicio, tega avtor tudi ne pove. S to brošuro so levičarji večinoma zadovoljni in to pove dovolj.

Naslednik grofa Murawiewa bo torej, kakor smo že sporočili, njegov dosežani sotrudnik v zunanjem uradu in državni podtajnik grof Lamsdorff. V zunanjem svetu provizorični voditelj ruske zunanje politike ni znan, ker ni bil prideljen nobenemu zunanjemu diplomatskemu zastopstvu. Tem bolj pa je mož poznat v domačih krogih kot delaven in vešč diplomat in je v prejšnjih časih že večkrat za daljšo ali krajšo dobo namestoval ministra zunanjih zadev. Vsled tega so v Petrogradu prepričani, da bo tudi grof Lamsdorff vodil zunanjo politiko v smislu nazorov carja Nikolaja ter jednako svojemu predniku deloval za ohranjenje miru. Poučeni krogi trdijo, da postane grof Lamsdorff kmalu pravi naslednik Murawiew, kakor se je to zgodilo s pokojnim zunanjim ministrom. Meni se pa tudi, da Lamsdorff ne prevzame tega posla in da bo car imenoval zunanjim ministrom Sinowjewa, kneza Urussowa ali Izwolskega.

Novo italijansko ministerstvo je po tedenski krizi vendar le sestavljeno, ako se možje, ki jih je zbral okolu sebe, včeraj niso premislili in odstopili. Novi kabinet bo takole sestavljen: Saracco prevzame predsedstvo in notranje zadeve; Visconti-Venosta ostane na krmilu zunanje politike; Gianturco si obdrži pravosodje; Jules Rubini je postal zakladni minister in bo vodil provizorično tudi finance; Branca ostane še dalje na čelu javnih del; za voditelja naučnega ministerstva si je odbral Saracco svojega tovariša v poslanski zbornici predsednika Gallo; general di San Martino bo tudi na dalje načeloval vojni upravi; Morin mornarici; poljedelski minister bo Carcano, poštni in brzovajni minister Pascolato. To ministersko listo je predložil Saracco včeraj kralju Umberto, ki jo je brzkone odobril brez sprememb, hvaležen, da se je sploh mogla sestaviti nova vlada. Prihodnja zbornična seja bo v sredo Voliti bo treba novega predsednika mesto ministrom imenovanega Gallo. Kako bo zbornica vsprejela novi kabinet, ni še znano, a gotovo je, da skrajna opozicija z njim ne bo posebno zadovoljna.

Tiskovne pravde na Francoskem pridejo v bodoče pred navadna sodišča, ker je sedaj senat vsprejel Fabrejev predlog, naj se tiskovne pravde nič več ne vrše pred porotnimi sodišči, ker porotniki vsakogar oprosté, ako »še tako blati predsednika in ministre«. Časnikarji pridejo torej v bodoče pred navadna sodišča in bodo večinoma vselej obsojeni, ker ima sedanja vlada v rokah vsa francoska justična oblastva in bo povsodi poskrbela za v njene svrhe potrebne sodnike. Sicer tudi porota ni povsodi sedanjim razmeram primerna naprava z ozirom na tiskovne pravde, za to imamo dokaze posebno v nekaterih avstrijskih kronovinah, toda v Franciji, kjer ljudski sodniki dosedaj še niso trobili brezpogojno v liberalni brezverski rog sedanje vlade, bo ta senatski votum povzročil v vladi neprijaznih krogih veliko kričečih krivic.

Zopetna izvolitev Mac Kinleya zagotovljena. Republikanski zbor v Filadelfiji se je izjavil 10. t. m. za zopetno izvolitev Mac Kinleya predsednikom zveznih držav severoameriških. V zadnjih dneh to ni bilo samo ob sebi umljivo. Republikanski domoljubi niso bili zadovoljni s Kinleyevo imperialistiško politiko, pa tudi to jim ni bilo všeč, da ni hotel dejansko poseči v prilog zatiranim Burom. A to nasprotstvo se je kmalu poleglo, ker so zmernejši elementi uvideli, da se je s to zadevo prepozno začelo in da bi vsi energični koraki kaj malo koristili. Sedaj se je kar jednostavno sprejel obširen gosp. program, v katerem se mej drugim izreka odločno proti varstveni carini in monometalizmu ter odobruje Kinleyeva politika glede neodvisnosti Kube in glede filipinskega vprašanja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. junija.

Včerašnja procesija v čast presv. Srca Jezusovemu je bila v Ljubljani toliko veličastna in sijajna manifestacija ljubljanskega katoliškega prebivalstva, da se da v polni meri primerjati s prvo potresno procesijo na Friškocvu. Celih pet četrt ure so se pomikale združene procesije štirih ljubljanskih fara — trnovska fara je imela že dopoldne lepo procesijo, ki jo je vodil tudi presvetli knezoškof — s farnimi banderi, za katerimi je šla farna duhovščina. Izredno številna je bila udeležba moških pri šempeterski in šentjakovski procesiji. Za st. l. n. m. banderom so šli člani rokodelskega društva, gojenci Marijanišča, ter za ostalimi moškimi redovna in svetna duhovščina, potem škof z Najsvejšim. Dolgo vrsto so zaključili številni člani kongregacije vednega čiščenja. Celo dolgo pot so bogoslovci peli litanije presv. Srca po P. A. Hribarjevem napevu. Krasno petje je napravilo na udeležnike mogočen utis. Hiše po ulicah in trgih, koder se je pomikal veličasten sprevod, so bile hvalevredno razsvitljene.

† **Mestni župnik Ivan Tomažič**. Sinoči je po daljšem bolehanju umrl v Škofji Loki ondodni župnik in duh. svetnik gospod Ivan Tomažič vsled srčne hibe. Rojen l. 1841. posvečen 1864. je pokojnik služboval kot kapelan v Ribnici, kot vikarij v Novem Mestu, potem kot samostojni duh. pastir v St. Vidu pri Vipavi, kot kaznilnični kurat na ljubljanskem gradu in zadnja leta kot župnik v Škofji Loki. — Bolehen se je pred par tedni odpeljal na svet zdravnikov v strmolški grad pri Velesovem, a včeraj se mu je bolezen tako shujšala, da so ga prevideli. Zaželel je domov in ob petih popoldne so ga pripeljali v Loko, kjer ga je ob 6. uri obiskal Presvetli, ki se je ravno peljal skozi Loko birmovat, kmalu potem po 7. uri pa je v naslonjaču se vzdignil, češ da hoče vstati, sedel zopet nazaj in mirno zaspal za vselej. Blagi pokojnik je bil povsod, kjer je bival, neumorno delaven, čistan vzlasti kot strokovnjak pri cerkvenih zgradbah in v župnijski pisarni. — Ob žal prezgodnjem njegovem grobu želimo večni pokoj njegovim duši. Svetila mu večna luč!

Državna podpora. Kmetijski podružnici na Čatežu je dovolilo ministerstvo 300 kron podpore v vinogradniške namene.

Župan Hribar se je odpeljal z deputacijo obč. sveta na Dunaj v zadevi potresnega posojila.

Šentjanski kresovi in »klerikalci«. Zadnja »Domovina« je prinesla poziv na štajerske Slovence, naj ne kurijo šentjanskih kresov, ker paljenje teh kresov izrabljajo Nemci za svoj germanski običaj in ker je na ta večer največ heilanja pri takozvanih »Sonnwendfeier«. »Narod« je drugega mnenja in je prišel do zaključka, da je tudi ta nasvet — klerikalen. »Narodov« duhoviti možič piše: »Klerikalci se gre za to, da bi odpravili starodavni, iz poganskih časov ohranjeni običaj šentjanskih kresov. Ta lepi, poetični, eminentno narodni (!) običaj jim ne ugaja, saj svedoči, da ljudstvo vzlic tisočletnemu klerikalnemu jerobstvu še vedno ni tako pokristjanjeno, kakor si to želi klerikalizem«. Da se ne bo pri tem dokazovanju najnovejšega »klerikalstva« nihče za trebuh držal, naj še povemo, zakaj vse dajo šentjanski kresovi »pravim narodnjakom« priliko. Nek narodnonapredni Dobrepoljčan piše v »Narod«: »Kres in velik ogenj bode žgala v soboto zvečer narodna skupina v Dobropolju na Dolenjskem. Vrli narodnjaki hočejo s tem pokazati, kaka je njih vstrajnost (!) in kako se borijo za svoje narodno pravo (!) »Narodova« gospoda, povejte raje odkrito, da vam ni niti za sv. Janeza niti za sv. Cirila in Metoda, ampak da vas boli, daje slovenska zemlja zadnje dni žarela na čast presvet. Srca Jezusovemu!

Imenovan je pomožni uradnik pri deželni vladi, Leon Lewicki asistentom v XI. plačilnem razredu.

Podpore obrtnim šolam. Naučno ministerstvo je podelilo obrtnim nadaljevalnim šolam sledeče podpore: v Ljubljani 4800, Postojni 560, Škofji Loki 660, Kočevju in Novemestu po 760, Krškem 580, Kranju in Ribnici po 700, Metliki 820, Trzinu 680,

Radoljci in Šentvidu nad Ljubljano po 900 in oni v Kamniku 780 kron.

Socijalna demokracija mej vevškim delavstvom — na tleh! Dva mogočna udarca je včeraj zopet dobila socijalna demokracija v Vevčah. Pokazalo se je včeraj, da vsi napor socijalne demokracije, podpirane od »Slov. Naroda«, niso mogli privedi poštenega vevškega delavstva v rudeči internacionalni tabor socijalne demokracije. Dolga je bila delavska vrsta, ki je včeraj popoldne stopala v procesiji presv. Srca Jezusovega v fari Device Marije v Polju. Ta veličastna procesija, katere se je vdeležil tudi ves občinski odbor in drugi občani, je pričala, da na tleh, kjer so mogoče tako sijajne manifestacije verskega čuta, ne bode zagospodovala stranka, ki je zadnje dni v Reimsu na Francoskem razbila križe. Po procesiji se je vršil na vrhu konsumnega društva v Slapeh javen shod »Slov. kat. delavskega društva« iz Ljubljane. Vevški delavci so si prepovedali socijalnodemokratsko hujskarijo iz Ljubljane, celo Železnikarju so menda pisali, da ga ni treba več v Vevče, zato se je včerajšnji shod vršil dostojno, mirno, ter bil izraz vevškega delavstva za samostojnost, slogo in proti socijalni demokraciji, za samostojno slovensko organizacijo papirnih delavcev. Predsedoval je shodu tovariš Urbar. Prvi govornik tovariš Gostinčar je temeljito slikal početek socijalizma, izkoriščajoči kapitalizem in v nemal k zavesti in delu za delavske pravice in sicer k delu, ki daje tudi vevškemu delavstvu dobro ime pred vsem svetom, k delu na temelju poštenja. Le s poštenjem si bode delavstvo pridobilo prijateljev. Naslikal je z drastičnimi primerami razloček mej socijalno demokratičnim in krščanskim socijalizmom ter s tem marsikomu odprl oči. Dotaknil se je tudi narodnega vprašanja in kazal na to, da bi bila zguba za narod, ako bi mej delavstvom zavlada ideja internacionalnosti. »Skrbi zase, ljubi brata«. . . . In naš narod je pravi trpin mej narodi sveta, tak trpin mej narodi, kakor posamezen delavec mej splošnim delavstvom. Zato mora tudi slovenski delavec vstopiti v gospodarsko organizacijo slovenskega naroda, da mu z delavsko, kmetjsko in obrtno gospodarsko organizacijo priborimo politično svobodo. Govornik je končal s klicem »Bog živi jedinstvo, solidarnost poštenega verskega delavstva. Vodijo naj nas pri tem krščanska načela, vsi za enega, eden za vse!« Tudi tovariš Bricelj je kazal na rek »sloga jači, nesloga tlači« ter opozarjal, da se čuje o izreku podjetnikov glede vodij stavkujočih: »Po leti jih bomo pustili, po zimi bodo pa šli«. Zato je treba organizacije, in vprašal je zborovalce, kako organizacijo hote, na kar so delavci in delavke krepko in jasno odgovorili: »Krščansko!« Govornik je kazal na to, da se prav lahko vevški delavci sami organizujejo, ker gratweinski delavci prej niso hoteli nič vedeti zanje. Socijalna demokracija bode propadla, mora propasti! (Dolgo časa trajajoče hrupno ploskanje.) Nemški štajerci so se sami organizovali, mi Slovenci se bodemo pa sami. Na njegov poziv je delavstvo pokazalo tudi svoja dinastiška čuvstva, ter zaklicalo »Slava!« cesarju. Tovariš Gostinčar je govoril o tovarniški bolniški blagajni ter pozival delavce, da pri bodoči volitvi volijo v odbor s svojimi glasovi samo delavce. Soglasno se je vsprejel predlog, pozvati vodstvo tovarne, naj ob nedeljah in praznikih počiva tovarniško delo in da v soboto odpade popoludne južina ter se zato prične izplačevanje že ob 1/2 5. uri. Tovariš Štefe je omenjal, da je bil zadnjič na shodu umeten vihar radi stvari radi katere smo prav za prav vsi složni: mi nočemo biti socijalni demokrati, vi tudi ne. (Soglasni klici: Tako je!) Mi hočemo, da se tu ne ustanovi organizacija, ki bi delavske krajarje vodila na razne dvomljive centrale, in kličemo: »Denar vevških delavcev mora ostati v Vevčah!« (Vsestransko pritrdjevanje). Vevški delavci naj si ohranijo svoj denar, kdor jih bode neprestano v boju podpiral, ta bo njih pravi prijatelj. Iz proslavljanega Gratweina se ravnokar poroča, da je delovodja Hey obdolžil socijalnodemokratskega voditelja Heidla poneverjenja in da se je Heidlu to pred sodiščem dokazalo. Socijalno-

demokratske organizacije hote imeti vedno delavski denar za svoje agitatorje. Vi ga shranite zase, v svojem društvu! Govornik je nato povedal delavstvu, kako nesramno sta se o njih lagala »Narod« in »Tagespost« ter jih s socialnodemokratsko pomočjo radi zadnjega zborovanja hotela svetu naslikati kot suroveže, ki so se hoteli celo s stoli tepsti. »Narodove« in »Tagespostine« laži so vzbudile občno ogorčenje in čuli so se malolaskavi klici na časnikarsko poštenost imenovanih listov. Združeno vevško delavstvo je zato soglasno vsklikoma pritrdilo tej le izjavi: Ni res, da bi naš krščanski socialci sleparili, res pa je, da so nam pomagali. Ni res, da bi vevški delavci kakega krščanskega socialca takorekoč iz shodnice izpehali. Ni res, da so hoteli vevški delavci s stoli nad dr. Kreka, res pa je, da na zborovališču niti stolov ni bilo. Ni res, da so bile nekatere zahteve vevških delavcev pretirane, kakor je trdil »Slovenski Narod«, res pa je, da so bile vse zahteve upravičene. Res je, da nočemo nobene take organizacije, pri kateri bi moral denar dati dvomljivim centralam. Č. g. kapelan Rihar je predlagal, da se radi zadnjega shoda ne bo vevškega delavstva napačno razumelo, zaupnico drž. posl. dr. Kreku, katero je shod vsprejel s trikratnimi mogočnimi »Živio« klicid. dr. Kreku. Ljubljanski socialni demokrat Kocmur je pri tem milo zastokal, da bo sedaj »cukr dražji«. To nasprotovanje združenemu delavstvu in soglasno vsprejeti zaupnici je delavce tako razburilo, da so hoteli planiti na Kocmurja, a ženske so jim to ubranile ter jo same s palicami ubrale za Kocmurjem, ki jo je hitro popihal in tekel proti Ljubljani. Bil je nepopisljiv prizor: na prašni cesti socialni demokrat v divjem begu pred — ženskami. Kocmurju se ni posrečilo uiti nežnim pestem. Dobile so ga v pest in čutil je za svoj »drag cukr« nekaj sladkih »zastoj«, naj je tudi na ves glas upil »gmah na cest!« Kocmur je konečno še dobil naročilo, naj pove Železnikarju in drugim socialnim demokratom, naj ne hodijo v Vevče, da ne pridejo prehitro v Ljubljano. Kaj naj rečemo še? Vevško delavstvo je včeraj odločno odklonilo zahrbtno agitacijo socialne demokracije, in da je delavstvo tako hitro spoznalo namene rudečkarjev, ni malo pripomogel »Narod« s svojimi lažmi o krščanskih socialcih.

Rožice narodno-napredne pameti.

Vsako soboto skrbi »Narod«, da ima narodno-napredna pamet njegovih čitateljev kaj opraviti v nedeljo in ponedeljek. Preteklo soboto je »Narod« v veliko navdušenje spravil svoje ljudi s prorokovanjem iz Boh. Bele: »Znani župnik Mrak v Boh. Beli je zadnjič s prižnice naravnost preklel neko hišo, v kateri so binkoštni ponedeljek plesali. To je nečuvno, kaj počenjajo nekateri stekli popje, in če vlada takim ekscesom v cerkvi ne naredi konca, potem se danes ali jutri lahko zgodi, da zgrabijo ljudstvo za kose in cepce in se samo iznebi tacihi zveri v črni halji.« Iz »Rudečega Praporja« »Narod« posnema notico, ki je krožila po soc. dem. listih o nekem aparatu na Dunaju, v katerem se za denar vidi sv. očeta, ko deli blagoslov, in na katerem je zapisano, da kardinal Sebastian Martinelli pravi, da ta blagoslov v aparatu ravno tako upliva, kakor bi bil osebno podeljen. »Narod« bi lahko bral v krščanskem dunajskem časopisju, da je ta aparat židovska spekulacija, pri kateri ni udeležen noben kardinal. »Narodu« se za njegove narečnike ne zdi nobena reč preneumna, zato je prišel striči notice celo iz »Rudečega Praporja«. Kar čita »Narod« uredništvo v kakem liberalnem ali soc. dem. listu o »nesramnih črnosuknjarijih«, to priprija v sobotnem »Narodu« kot čisto resnico. V sobotnem listu namigava »Narod«, da je »nebroj cerkva« kriv — nenravnosti in da je »jamstvo za n ravnost in pošteno življenje le svoboda (!) ljubeča kultura. Brihtni ljudje! Strah in grozo je napravila v soboto po Ljubljani tudi »Narodova« vest: »Ljudje so v cerkvi Jezusovega Srca pre-

čepeli dolge ure in so tako molili, da so postali kar neumni«. Umevno je torej, da se sobotni »Narod« sedemkrat za leti v »tercijale in tercijalke«. Z infamnim napadom na dr. Lampeta se baha, češ, »da smo malega Lampeta malo za ušesa prijeli«. Malovrh pozna menda, kako se malhe polnijo, in ima svoje mnenje tudi o »klerikalni malhi«, o kateri narodni inteligenci v soboto zvesto pripoveduje: »Ta klerikalna malha je pa sploh jako obširna in napolniti se ne da nikdar, da si jo polnijo že skoro dve tisočletja«. Seve morajo biti vsi, ki niso za tako inteligenco, »črni brezdomovinci« in »brezvestni fanatiki«. Malovrh pravi v sobotnem »Narodu«, »da bi bilo treba samo migniti in napredna Ljubljana bi pokazala, da v njenem ozidju ni prostora za katoliške shode, samo besede bi bilo treba in kakor Levstikov ubežni kralj bi bežali dušni pastirji na vse strani«. No, mi upamo, da bode napredni Ljubljanjani na katoliškem shodu istotako imponirala množica katoliških mož, kakor so pripravljenim demonstrantom zamašile usta na vseslovenskem delavskem shodu čete krščanskih delavcev! Ako še pripomnimo, da se poprečno v vsaki tretji vrsti sobotni »Narod« čoha ob kakega duhovnika in da približno 40krat rabi v zaničljivem smislu besedo »katoliško« in »klerikalizem«, povedali smo dovolj o rožicah narodno-napredne pameti! So pač rožice, katere se prinese seboj iz družbe na . . . Čast inteligenci, ki je na take rožice ponosna!

Slavnost v Postojni. Kranjsko primorsko gozdarsko društvo bode imelo od 8. do 10. julija v Postojni povodom svoje petindvajsetletnice veliko slavnost. Program se začne dne 3. julija zvečer v hotelu »pri levu« (g. Vičič), drugi dan bodo napravili mali izlet na Sovič, potem si ogledajo tudi postojnsko jamo, vožnja z vozovi na Rakitnik. Od tam peš na alpo »Wille« c. in kr. konjarne v Prestranku itd. Zvečer zbirališče v hotelu »pri ogrski kroni« (g. Dekleva). Dne 10. julija glavno zborovanje v salonu prej imenovanega hotela. Govoril bode c. kr. gozdni nadzorovalni komisar Matija Ribel o dosedanem delovanju društva. Kdor želi se udeležiti te slavnosti, naj se zgleda do 30. t. m. pri g. Dragotinu Jelenu v Postojni.

»Grazer Tagblatt«, glavno glasilo nemško-nacionalne stranke v alpskih deželah, si je spisal kaj značilen testimonium paupertatis. Že pred nekaj dnevi smo sporočili, da mora stati »G. Tgbl.« in ž njim vsa stranka na trhljih nogah, sicer bi ne bilo treba tako smešno in poniževalno beračiti občinstva, naj se vendar v imenu svete nemške stvari naroča na list. Naše poročilo je potrdilo »Tagblatt« včeraj, 22. t. m. sam z novico, da se je osnovalo v Gradcu društvo »Deutsche Presse« z izključnim namenom, da pridobiva »Tagblattu« naročnike! Tragikomično dejstvo za samozavestne in bahave zastopnike nemškega nacionalizma, da morajo s takimi sredstvi skrbeti za obstoj svojega glasila. Mi pa smo uverjeni, da tudi to sredstvo ne pomore ne »Tagblattu« ne nemško-nacionalni stranki na noge, ker vse nemško-nacionalno gibanje je spretno uprizorjena terorizacija, ki pa ne more dolgo trajati, ker širše ljudske mase se ne morejo ogrevati za nemško-nacionalne ideale, ne socialni demokratje, ne katoličani, ki tvorijo večino alpskega prebivalstva. Nemško-nacionalna klika, obstoječa iz dijaštva in uradništva, si je znala pridobiti v javnih zastopih odločilno besedo, a ljudstvo se je naveličalo neprestanega in brezplodnega narodnega in verskega hujskanja. Trgovec in obrtnik sta že pokazala nacionalcem hrbet, kmet in delavec imata povsem druge težnje in potrebe, ko nemško-nacionalna klika. Umetni ogenj nemškega nacionalizma ugaša, ker slama izgoreva, drugega kuriva ni! Tako se utegne morda v kratkem pripetiti, da izgubi najbolj nemško vseh nemških mest svoj nacionalni značaj.

Ljubljanske novice. Ogenj na barju je bil v soboto dopoldne. Strela je udarila v kozolec Neže Cerar v Črni vasi in ga užgala. Hlapca Lovrenca Kozina, ki je bil v bližini kozolca, je strela omamila. Škode je 400 kron. Zavarovan je bil kozolec za 200 kron. — Janšev kruh imelo je silno rado mlado dekletce, ki je stanovala

v Virantovi hišici na vrtu. Ker dekletce ni imelo denarja za dober Janšev kruh, šlo je zjutraj k Janšu in dejalo, da je prišlo po Reigelovo štruco, o kateri je vedelo, da se peče pri Janši. Ker je dekle znalo zvito nastopiti, je res dobilo Reigelovo štruco. Reigelova ni bila malo začudena, ko je zvedela potem, da je štruco že poslala iskat. Pekovski fant pri Janši ima brihtno glavo, pa je hitro povedal, da pozna tisto dekle, ki se je hotelo tako po ceni najesti Janševega kruha. Skoro so jo dobili. Od štruče snedla je samo košček, ker je bila silno lačna. — Tatvine. Ivani Šiška v Kolodvorskih ulicah št. 24 je bilo ukradeno iz nezaklenjene sobe en svilnat volnen robec in en molitvenik. Sumljiva je neka Žabič, ki je pri nji stanovala. J. Nachtigall bil je v pripravnici ukraden višnjev solčnik, vreden 6 K 60 h, Mariji Muršič pa tudi v pripravnici črn dežnik. — Napad. Dva Posavca sta bila v gostilni na Martinovi cesti dobre volje, a skoro sta se sprla. Franc Gartroža iz Šmartna pri Savi je zapustil svojega razjarjenega tovariša Fr. Fraklja iz Šmartna pri Savi št. 21 ter je Fraklja počakal na polju pri tovarni za lep in ga udaril, ko je prišel mimo, z dežnikom po obrazu. Frakelj je poškodovan. — Srna vila. V noči od 23. na 24. t. m. ušla je iz vrta dr. E. Šleimerju. Včeraj so jo videli v Zadobravi. — Splasil se je izvoščeku J. Kušarju v nedeljo popoldan konj na Rimski cesti. Sprednji del voza se je poškodoval, izvoščeka pa je konj udaril s kopitom na desno roko. — Zgubila je Apolonija Kustar zlato uro, vredno 50 kron. — Prepovedano streljanje z možnarji. Trnovčani so včeraj hoteli streljati z možnarji, a jim je bilo prepovedano.

Kresovi, katere smo na poziv presvetlega gospoda knezoškofa v čast presv. Srca Jezusovega letos prvokrat zažigali, so se iz Mehovega lepo videli. Naštel se jih je v novomeški okolici obilno števalo. Vea čast pa Primorcem, delavcem gospoda Lončariča, podjetnika, ki prelaga cesarsko cesto od Težke vode do Novega Mesta. Ti so ta dan obhajali kot praznik. Udeležili so se svete maše in ves dan počivali od dela. Sploh so to jako pošteti in uljudni ljudje.

Iz Logatca, 23. junija. Danes dopoldne je gospod Julij Lenassi, zupan v Gorenjem Logatcu, smrti rešil služkinjo tukajšnjega okrajnega sodnika, ki je padla v visoko naraslo in deročo Logašico in ki bi bila brezdomno zgubljena, da ni gospod zupan, ki je slučajno slišal vpitje utopljenke, za njo takoj v vodo skočil ter jo z lastno smrtno nevarnostjo potegnil iz deročih valov.

Priznalno diploma s premijo v znesku 20 kron je priznalo ministerstvo g. Ad. Peterlinu iz Ljubljane za njegova dela pri drugem mojsterskem tečaju mizarjev.

Neurje. Strašno neurje s silnim nalivom in deloma s točo smo imeli v ponedeljek dne 18. jun. na Koroškem. Na več krajih je udarila strela. V Sepcu pri Grabstanju je zažgala strela in pogorelo je p. d. Podlomu vse pohištvo, p. d. Melherju pa hlev s skednjem.

Zaroka. V Trstu se je zaročil g. dr. Dragotin Tertnik, profesor na c. kr. državni višji realki v Trstu, z gospico Angelino Praksmarer.

500letnica tiskarske umetnosti se je praznovala včeraj. Preteklo je 500 let, odkar je bil v Moguncu roj. Janez Gutenberg, ki je izumil tiskarski stroj in tiskarske tipe. Ves kulturni svet se je včeraj Gutenberga hvaležno spominjal.

Popravek. V sobotni notici »učiteljske spremembe« naj se here v zadnji vrsti mesto »v Srednji vasi« — v Dolenji vasi pri Ribnici.

Društva.

(Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani.) Ker današnji občni zbor ni bil sklepčen, vabi vnovič k občnemu zboru, kateri se bode vršil osem dni pozneje t. j. 30. junija 1900 ob 6. uri zvečer v telovadnici II. mestne deške šole na Cojzovem Grabnu. Odbor društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani dne 23. junija 1900.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. junija. (C. B.) »Corr. Wilhelm« poroča iz dozdevno avtoritativnega vira: Glasom izdanega dvornega

razglašena se vrši 28. t. m. ob 12. uri opoldne v dvorani tajnega sveta na dvoru v prisotnosti najvišjih dvornih dostojanstvenikov, tajnih svetnikov in ministrov slovesna prisega nadvojvode Franca Ferdinanda. Od zasebne strani poroča ta korespondenčni urad, da se vrši ta slovesna prisega povodom bližnje morgantične poroke nadvojvode z grofico Zofijo Chotekovo in bo določila razmerje bodoče soproge ter event. naslednikov iz tega zakona.

Dunaj, 25. junija. (C. B.) »Fremdenblatt« poroča: Poroka nadvojvode Franca Ferdinanda se vrši pričetkom julija na Dunaju brez vseh dvornih slovesnostij. Dokumenti, tičeči se prisega se objavijo 29. t. m. v uradnem listu. — List pozdravlja sklep nadvojvode, ki naj bi bil narodom v zgled.

Dunaj, 25. junija. Nadvojvoda Franc Ferdinand položi prisego pred cesarjem, v kateri izjavi, da povodom svoje morgantične poroke z grofico Chotekovo njegova soproga ne bo imela pravice cesarice in event. otroci ne pravice nadvojvod, on sam pa se ne odreče pravici prestolonasledstva. Po tej prisegi cesar nadvojvodi da dovoljenje, da se poroči, kar se bo izvršilo začetkom julija.

Dunaj, 25. junija. Minister Rezek je bil v avdijenci pri cesarju.

Dunaj, 25. junija. Prihodnji četrtek bode 50.000 bivših vojakov privedilo cesarju bakljado v Schönbrunn. 4500 pevcev bode pelo.

Dunaj, 25. junija. Aretovali so babico Rezo Štefan, ki je sežgala nekega otroka.

Zagreb, 25. junija. Včeraj je hotela socialna demokracija prirediti protestni shod proti potovanju v Rim. Samostojna delavska hrvatska stranka se je pripravljala, da dostojno osvetli ta svobodoljuben korak socialne demokracije, a vlada je shod prepovedala.

Praga, 25. junija. »Plzenski Obzor« javlja, kakor zatrjuje, iz dobro informiranega vira, da je stališče Körberjevo omajano, ker ima malo upanja, da bi želja krome po sklicanju državnega zbora bila uspešna. Körber hoče le skoro izvesti oktroiranje jezikovnega načrta, a pri tem je naletel na nasprotstva v ministerstvu.

Praga, 25. junija. Čuje se, da se bode nemški shod za Češko vendar vršil dne 8. junija v Litomericah. Funke in Schönerer sta se združila za dnevni red: 1. Narodna razdelitev Češke. 2. Nemški jezik, državni jezik.

Praga, 24. junija. V Mnichovo Hradište je bil včeraj shod vseh čeških strank; udeležilo se ga je nad 60.000 ljudij. Shod je protestoval proti predlogu nemških poslancev za nemški kot posredovalni jezik ter se izjavil proti jezikovnim naredbam Körberjevim.

Praga, 25. junija. Mej židi se je pričela zionistiška agitacija, naj pri prihodnjem ljudskem štetju za občevalni jezik napovedo samo »židovsko narodnost«.

Praga, 25. junija. Vodstvo državne železnice je naznanilo, da bode odslej izdajalo vožne listke s samó nemškim besedilom, kar vzbuja veliko ogorčenje čeških krogov.

Zofija, 25. junija. Včeraj so se vršili po vsej deželi kmetski protestni shodi proti vladi. Zahtevale so se nove volitve.

Rim, 25. junija. Danes so novi ministri prisegli.

Vojska na Kitajskem.

Mej tem ko vse molči o dogodkih v Pekingju ter se le sem ter tje oglasi kak Kitajec s poročilom, da so bila minuli teden peslaništva v Pekingju se na varnem, prihajajo iz Tientsina vesti o nečuvnih grozovitostih bokserjev in z njimi združenih kitajskih vojakov. Iz nastopnega poročila ameriškega misijonarja Browna je razvidno, v koliki nevarnosti so tujci v Tientsinu. Ravnokar sem ušel, pravi ta mož v brzojavki »Newj. Journal«, iz Tientsina na nem-

škem čolnu. Kitajske čete so več dni streljale na mesto. Razdejali so ves oddelek mesta, v katerem bivajo inozemci. Poročnik Wright in 50 njegovih mornarjev, katere so nam poslali na pomoč, so deloma ubiti, deloma ranjeni. Streljivo je že popolnoma pošlo. Garnizija silno trpi. Pomoč je nujno potrebna.

Iz tega prvega, kakor pravijo, jedino avtentičnega poročila je razvidno, da je Tientsin gotovo že izgubljen in z njim vred vsi ptujci. Večino poslopij so vstali zažgali in razdrli. Železniško postajo in bližnji del mesta je sicer dolgo vztrajno branilo 2000 Rusov, a najnovejša poročila pravijo, da so se morali tudi ti umakniti kitajski druhali in morajo precej oddaljeni od mesta čakati, da jim dojde nova pomoč. Ta se pa more le počasi bližati obleganemu in večinoma porušenemu mestu, ker je razdrta železnica in se velike tolpe prikazujejo na črti med Taku in Tientsinom.

Iz ostalih kitajskih mest, koder razsaja upor, ni nikakih avtentičnih poročil, sodi se pa, da so inozemske naselbine povsod v veliki nevarnosti. Vkljub temu pa akcija zunanjih velesil zelo počasi napreduje. Velika večina evropskih ladij je še le te dni odplula proti vzhodu in predno dospo na svoje mesto in se izkrcajo vojne moči, bokserji že po večini lahko dovrše svoje »delo«.

Velesile so omejile svoj poslovni načrt za sedaj samo na naslednje točke: Osvojitve mest Tientsin in Peking, primerno zadoščenje za provzročeno škodo evropskim interesom ter poročstvo, da se v bodoče več ne dogajajo taki nemiri.

Podkralj Li-Hung-Čang mora vendarle v Peking. Cesarica ga je v petek vnovič pozvala. Odpotoval bo 27. t. m. preko Hongkonga in Shanghaija. Kaj ukrenejo zunanji konzuli, ni znano. Podkralj ima baje nalog zatreti upor in spraviti se z velesilami.

Dunaj, 25. junija. (C. B.) Iz Či-Fu poročajo: Avstroogerska ladija „Zenta“ se je tudi hrabro udeleževala bombardovanja pri Taku. Posebno sta se odlikovala praporščik Stenner in kadet Petri. Avstroogerska zastava vihra poleg nemške raz južne utrbe pristanišča Taku.

Pariz, 25. julija. „Figaro“ poroča, da se je veliki knez Aleksij večeraj ukrcal v Toulonu na ladijo, da se odpelje na Kitajsko, kjer prevzame vodstvo ruskih vojnih sil.

Berolin, 24. junija. Tukajšnji kitajski poslanik izjavlja, da se nemškemu poslaniku v Pekingu, baronu Kettelerju, ni pripetilo nič zalega.

London, 25. junija. Iz Shanghaija poročajo: Vse znanje naselbine v Wei-Hai-Wei so bokserji zažgali. — V petroburških krogih slave po poročilu „Daily Mail“ osvojitev pristana Taku kot rusko zmago.

Shanghai, 24. junija. Reuterjev urad javlja: Ameriški konzul je prejel sledečo brzojavko iz Taku 22. t. m.: Rusi in Amerikani, ki so skušali 21. t. m. osvoboditi Tientsin, so se morali umakniti. Obnovili bodo bržkone napad v petek po noči, ko jim dojde pričakovana pomoč. V četrtek je skočil s tira oklopni vlak. — Podkralj v Nankingu brzojavlja: Dne 20. junija so bila poslaništva v Pekingu še na varnem.

London, 25. junija. Neki Kitajec, ki je všel 16. junija iz Pekinga pravi, da so nekatera poslaništva evropska raz-

dejana, avstrijsko, angleško in belgijsko se še drže. Severni in zahodni del mesta kakor okraj za tujce so bili v plamenu.

London, 24. junija. Iz Yokohame poročajo: Od potovanja Li-Hung-Čanga v Peking pričakuje tukajšnje časopisje najboljši vseh.

London, 25. junija. Seymourjeva armada se bije že tri dni 40 milj zahodno od Tientsina s kitajsko premočjo. Bati se je, da Kitajci prično prodirati proti Taku, kjer hočejo zopet zasesti utrbe. — Rusi se boje upora v Port-Arthuru. Kitajski uradi igrajo dvoumno ulogo. Evropejcem vse obetajo, skrivaj pa podpirajo upornike.

London, 25. junija. Poročila iz Pekinga poročajo, da se poslaništva še drže, da jih pa Kitajci oblegajo ter jih hočejo izstradati, da se udajo.

Umrli so:

22. junija. Frančiška Andrejak, posestnika žena, 79 let. Velike čonarske ulice 9, ostarelost. — Teodor Gerden, delavca sin, 7 mesecev, Poljanska cesta 41, jetika.

23. junija. Ivana Slanc, uradnega sluge žena, 49 let, Cesarja Jožefa trg 1, jetika. — Rihard Paschall, umir. ravnatelj vladnih pomož. uradov, 78 let, Streliške ulice 4, vodenica.

V bolnišnici:

22. junija. Jakob Gosar, delavec, 38 let, peritonitis

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
23.	9. zveč.	734,4	14,8	sl. szah	oblačno	33,7
24.	7. zjutr.	736,9	14,6	sl. svzh.	del. jasno	
	2. popol.	736,0	20,8	p. m. jug.	skoro jasno	
24.	9. zveč.	735,5	16,7	sl. jug	del. jasno	0,0
25.	7. zjutr.	735,7	12,7	sl. vzvzh.	megla	
	2. popol.	732,7	24,0	sl. jug	skoro jasno	

Srednja temperatura sobe 14,7°, normale: 18,6°
Srednja temperatura nedelje 17,4°, normale: 18,7°.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 17. do dne 23. junija.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	128		Pšenična moka 100 kg	28	40
» » II. » »	112		Koruzna » » » »	17	—
» » III. » »	96		Ajdova » » » »	37	50
Telečje meso » » » »	120		Fižol, liter	—	16
Prasičje » sveže » » » »	140		Grah, » » » » » »	—	22
» » prek. » » » » » »	145		Leča, » » » » » »	—	24
Kostrunovo meso » » » »	80		Kaša, » » » » » »	—	22
Maslo » » » » » » » »	2		Ričet, » » » » » »	—	22
Surovo maslo » » » » » »	190		Pšenica » » » » » »	100	1780
Mast prašičja » » » » » »	140		Rž » » » » » » » »	—	140
Slanina sveža » » » » » »	186		Ječmen » » » » » »	—	15
» » » » » » » » » » » »	144		Oves » » » » » » » »	—	1320
» » » » » » » » » » » »	120		Ajda » » » » » » » »	—	19
Jajce, jedno » » » » » » » »	5		Proso, belo, » » » » » »	—	20
Mleko, liter » » » » » » » »	—	16	» » » » » » » » » » » »	—	14
Smetana, sladka liter » » » »	80		Koruzna » » » » » » » »	—	14
» » » » » » » » » » » » » »	80		Krompir » » » » » » » »	—	7
Med » » » » » » » » » » » »	—	—	Drva, trda, m ³ » » » »	—	7
Piščanec » » » » » » » » » »	120		» » » » » » » » » » » »	—	5
Golob » » » » » » » » » » » »	40		Seno, 100 kg » » » » » »	—	4
Raca » » » » » » » » » » » »	2		Slama, » » » » » » » » » »	—	4
Zajec » » » » » » » » » » » »	—	—	Stelja, » » » » » » » » » »	—	260

Petindvajsetleten, v pisarniški stroki izvežban, trgovsko izobražen mladenič

išče službe

kot občinski tajnik ali kaj primerne. — Vešč je slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. 551 3-3
Ponudbe upravnistvu »Slovenca«.

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 228 17 11-2
Vnauja naročila proti povzetju.

Dunajska borza.

Dne 25. junija.

Skupni državni dolg v notah	97-80
Skupni državni dolg v srebru	97-40
Avstrijska zlata renta 4%	115-80
Avstrijska kronka renta 4%, 200 kron	97-85
Ogerska zlata renta 4%	115-80
Ogerska kronka renta 4%, 200	91-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	174-7
Kreditne delnice, 160 gl.	693-50
London vista	242-40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-70

Dne 23. junija.

3-2% državne srečke 1. 1854, 250 gl.	168-50
5% državne srečke 1. 1860, 100 gl.	158-—
Državne srečke 1. 1864, 100 gl.	196-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-40
Tisne srečke 4%, 100 gl.	139-—
Dunavske vravnave srečke 5%	250-—

562 1-1

†

Podpisana naznanjata žalostnim srcem vsem duhovnim sobratom, prijateljem in znancem, da je danes ob 7. uri zvečer, 61 let star, umrl po kratki, zelo mučni bolezni, prejemši sv. popotnico, ves udan v voljo božjo, prečastiti gospod

Janez Ev. Tomažič

mestni župnik, škofjski duhovni svetnik, kralj. šolski predsednik itd. itd.

Truplo predragega rajnika se prenese v torek, 26. t. m., ob 1/9. uri v mestno farno cerkev, od koder se po opravljenih zadušnicah spremi na pokopališče.

Prebлага pokojnika priporočava vsem sobratom v molitev.

V Škofji Loki, dne 24. junija 1900.

Fr. S. Finžgar, Iv. Petrič.
kapelana.

563 1-1

Zahvala.

Za mnogostransko izraženo sočutstvo povodom smrti naše ljube matere, oziroma stare matere, tašče in tete, gospe

Marije Krašna

ter za mnogobrojno spremstvo drage rajnice k večnemu počitku izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo srčno zahvalo. Posebej pa se iskreno zahvaljujemo za darovane krasne vence in velebenim gospodom pevčim društvu „Slavec“ za ganljivo nagrobno petje. Srčna hvala vsem!

V Ljubljani, dne 25. junija 1900.

Žalujoči ostali.

559 1-1

Zahvala.

Za srčno sočutje ob smrti našega nepozabnega soproga, oziroma brata, svaka in strica, blagorodnega gospoda

Pavel Guldenprein-a

c. kr. davkarja v p.

ter za častno spremstvo k večnemu počitku izrekamo tem potom vešč. duhovščini, gg. c. kr. uradnikom, slav. občinsk. zastopnikom, g. pevčim, vsem dragim prijateljem, znancem in sploh vsem, ki so prišli od blizu in daleč, najtoplejšo zahvalo.

Sofja Guldenprein

žalujoča soproga, s sorodniki.

Škofjaloka, 25. junija 1900.

565 1-1

†

Tužnim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati in tašča

Helena Dolenc roj. Potočnik

v soboto zvečer ob 8. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 72 letu starosti.

Pogreb nepozabnih pokojnikov pojde v ponedeljek, dne 25. junija t. l., dopoldne ob 9. uri na župnijsko pokopališče v Selcih.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Petra v Selcih.

Blaga rajnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

Praprotna vas, dne 23. junija 1900.

Žalujoči ostali.

561 1-1

†

Vsem prijateljem in znancem naznanja podpisana v svojem in sorodnikov imeu, da je Bog poklical k Sebi danes zvečer ob 7. uri po kratki in hudi bolezni, previdenega s sv. zakramenti, premilega in nepozabnega strica, prečast. gospoda

Janeza Ev. Tomažič-a

mestnega župnika, škofjskega duhovnega svetnika itd. itd.

Pogreb preljubelega gospoda strica bo v torek, 26. t. m., ob 1/9. uri.

Po želji pokojnikovi se venci hvaležno odklanjajo.

V Škofji Loki, dne 24. junija 1900.

Anica Tomažič,
nečakinja.

Proda se iz proste roke, dobri

šivalni stroj,

kateri je za porabo za krojače, kakor tudi za šivilje, po jako nizki cen. 556 3-2

Vešč se pozve pri lastnici **J. S. sv. Petra** nastip št. 53.

Kontoarist,

izvežban trgovski učenec z nekoliko praks, išče službe pod skromnimi zahtevami.

Ponudbe sprejema upravnistvo »Slovenca«.

560 3-1

Služba organista in cerkvenika

je izpraznjena v Dolu (Lustthal).

Prosilci naj se obrnejo s ponudbami do ondotnega farnega urada. 547 3-3

Ivan Jax v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporoča po jako znižanih cenah

Dürkopp - Diana in Schladitz-eva kolesa

380 20-10

katera se odlikujejo po najboljšem materijalu, najpopolnejši sestavi, elegantni opravi in lahkemu teku.

Ceniki se pošiljajo na željo zastoj in poštne prosto.



Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev nd. Zavarovanja za izgube pri trestanju, pri iztrestanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trestanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.